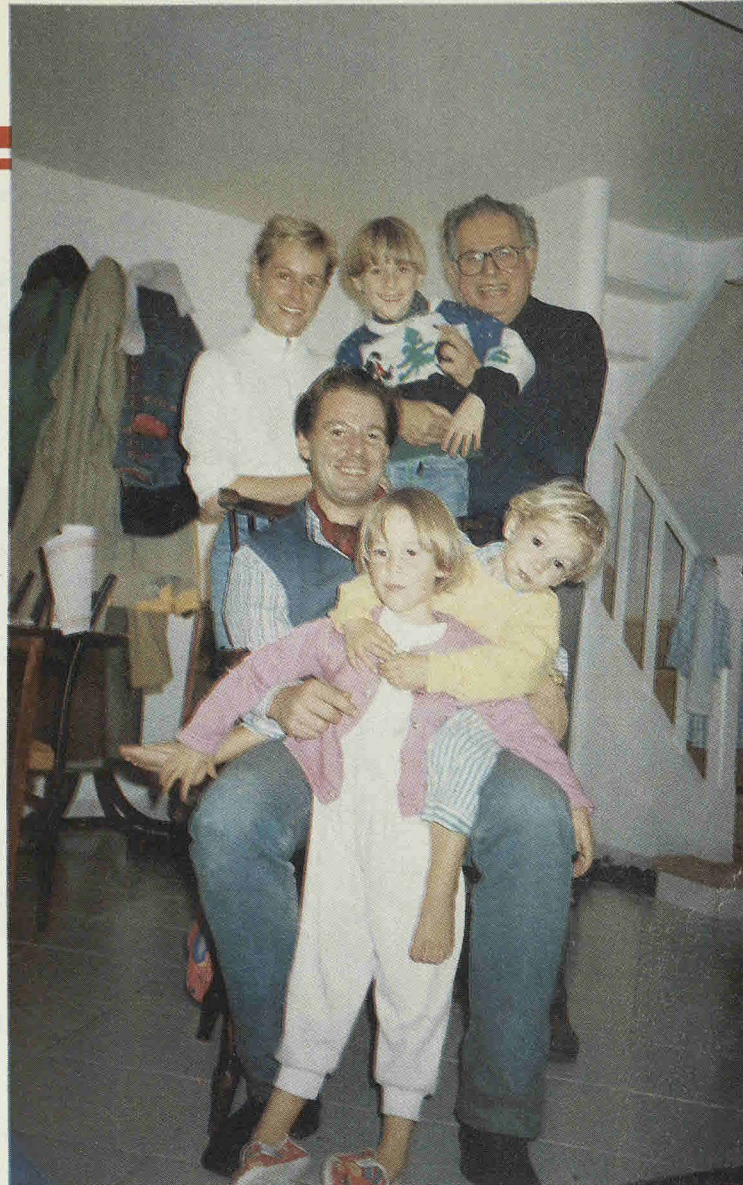

Παύλος 9/3/1990

Μνήμες Ζεράρ Φιλίπ

Η ANN ΜΑΡΙ ΦΙΛΙΠ
μιλά στον
ΠΑΝΙΚΟ ΠΑΙΟΝΙΔΗ

ΣΠ2.45

Τρουβίλ βρίσκεται στις ακτές του Ατλαντικού. Αντίκρου, στην απέναντι όχθη του μακρόστενου κόλπου, είναι το μεγάλο λιμάνι της Χάβρης. Η Τρουβίλ όμως είναι μια πολιτειούλα μπιζιού, με εξοχικά σπίτια όπου παραθερίζουν κυρίως καλλιτέχνες. Το Παρίσι είναι μόλις δυο ώρες με το τρένο και το τοπίο σκλαβώνει. Έτσι σκλαβώθηκε και η **Ann Mari Φιλίπ**, όταν τον περασμένο Απρίλη βρέθηκε στην Τρουβίλ κι' αποφάσισε ν' αγοράσει, ένα εξοχικό σπιτάκι. Θα πήγαινε σε μερικές μέρες κι' η μητέρα της, η **Ann Φιλίπ**. Αντί γι' αυτό όμως ήρθε ένα τηλεφώνημα από τον αδελφό, ότι η μητέρα μπήκε εσπευσμένα στο Νοσοκομείο και προτού καλοκαταλάβει τι συμβαίνει, ήρθε ένα δεύτερο τηλεφώνημα με την είδηση του θανάτου της.

Η ΖΩΗ όμως συνεχίζεται. **Η Ann Mari** αγόρασε σπίτι στην Τρουβίλ, με τα χρήματα που της άφησε η μητέρα της και δε χάνει ευκαιρία να απομονώνεται εκεί ολόκληρη η οικογένεια. Τα τρία παιδιά τρελαίνονται με τον ωκεανό, που απλώνεται δύο βήματα από το σπίτι τους.

ΕΚΕΙ βρέθηκαν όλοι και την πρώτη βδομάδα του Νιόβρη, μια μίνι αργία για τα γαλ-

λικά σχολεία. Εκεί μας προσκάλεσαν και μας. Και πήγαμε εντελώς συμπτωματικά τη μέρα ακριβώς των ψυχών για να θυμηθούμε και την καλή μας φίλη την **Ann Φιλίπ** και πάλι, εντελώς συμπτωματικά, μια νεαρή κοπέλα, συνεπιβάτιδά μας στο τρένο, με την οποία πιάσαμε κουβέντα. Όταν της εξηγήσαμε το σκοπό του ταξιδιού πήρε το τελευταίο τεύχος της "Νουβέλ Οψερβατέρ", το φυλλομέτρησε και μας έδειξε ένα κολακευτικό άρθρο για την **Ann Mari**.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ πληροφορούσε τους αναγνώστες, ότι η μαχητική αυτή καλλιτέχνηδα - ηθοποιός καθιέρωσε ετήσιο βραβείο προς τιμήν της μητέρας της. Το βραβείο θα δίνεται στο καλύτερο πρώτο θεατρικό έργο νέου ή δόκιμου συγγραφέα, και θα παρουσιάζεται στο Θεατρικό Φεστιβάλ Ζεράρ Φιλίπ που γίνεται κάθε χρόνο στη Ραματουέλ.

ΤΟ Ζεράρ Φιλίπ δεν τον γνωρίσαμε εμείς. Είχε σβήσει το 1959 σε ηλικία 37 χρόνων. Είχαμε δει όμως τις ταινίες του και μας είχε γοητεύσει όπως και εκατομμύρια άλλους η ακτινοβολία του. Επρόκειτο για μια μορφή του γαλλικού κινηματογράφου που σημάδεψε βαθιά την ιστορία του και συνέβαλε

στο να σταθεί στα πόδια της η γαλλική κινηματογραφία σε μια περίοδο που έκλειναν τα στούντιο. Οι ταινίες "Φανφάν λα τυλίπ", "Ομορφιά του Διαβόλου", "Φλογισμένα νιάτα", "Τα μεγάλα γυμνάσια" κ.ά οδήγησαν τον ιστορικό του κινηματογράφου, **Ζωρζ Σαντουύ**, να γράψει, ότι ο **Ζεράρ Φιλίπ** υπήρξε ο μεγαλύτερος ηθοποιός εκείνων των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων.

Ο ΖΕΡΑΡ Φιλίπ ήταν όμως ταυτόχρονα κι' ο μεγάλος ηθοποιός της γαλλικής σκηνής. Πλαί στον άλλο μεγάλο του γαλλικού θεάτρου, το δημιουργό του Εθνικού Λαϊκού Θεάτρου **Ζαν Βιλάρ**, δημιούργησε αξεπέραστες σκηνικές μορφές.

Η ΔΙΚΗ μας γνωριμία με την οικογένεια **Φιλίπ** έγινε στο δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 60 όταν κυκλοφόρησε και στα ελληνικά το βιβλίο της **Ann Φιλίπ** "Όσο κρατάει ένας στεναγμός. Το διαβάσαμε, μας συγκλόνισε η περιγραφή του αργού θανά-

του του αγαπημένου της κι' όταν με κάποια ευκαιρία βρεθήκαμε στο Παρίσι ψάξαμε, βρήκαμε το τηλέφωνο της **Ann** και της τηλεφωνήσαμε. Η ανταπόκριση υπήρξε άμεση και ζεστή.

Μας προσκάλεσε για τσάι, ύστερα μας κάλεσε στο εξοχικό στη Ραματουέλ, στο νότο, δύο βήματα από το κοσμικό θέρετρο Ζαιν Τροπέζ.

ΤΟ κτήμα ήταν μεγάλο, το σπίτι απλόχωρο, με βοηθητικά, κάτι σαν ξενώνας κι' ένα αμπέλι στα σύνορα του. Λίγο πιο πέρα, σ' ένα λοφίσκο ήταν κι' ο τάφος του **Ζεράρ** που λειτουργούσε σαν τόπος προσκυνημάτων. Τόσος πολὺς ήταν ο κόσμος που τον επισκεπτόταν.

ΜΕ την Ann δεν μιλούσαμε πολύ για το **Ζεράρ**. Το απόφευγε. Όταν, στην αρχή, ζητήσαμε να δούμε φωτογραφίες του, μας είπε απλά πως δεν διατηρεί φωτογραφίες στο σπίτι. Δε ρωτήσαμε να μάθουμε το γιατί, από τη συνέντευξη όμως με την **Ann**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ανν Μαρί Φιλίπ

—Σας επέτρεπε Ανν Μαρί να διεισδύσετε στο λογοτεχνικό της κόσμο; Σας μιλούσε για τα βιβλία της;

● **ΟΧΙ**, ποτέ! Και ποτέ δεν τη ρώτησα. Μας έδινε πάντα το πρώτο βιβλίο, μόλις έβγαινε από το τυπογραφείο με αφιέρωση. Ύστερα, αφιέρωνε και στον Γκαμπριέλ, στη Ζαν, μας τα έδινε και δεν έλεγε τίποτα. Κι' εγώ όταν τα διάβαζα της έλεγα απλώς με μια φράση, αυτό είναι καλό ή το άλλο ήταν καλύτερο...

—Έτσι μπορεί να πει κανείς ότι στον καλλιτεχνικό κόσμο μπήκες από μόνη σου.

● **ΕΝΤΕΛΩΣ** μόνη! Δεν είχα άλλη εκλογή. Κι' ας το πούμε, είναι όλα αυτά που φτιάχνουν τους μαχητές!

— Ας περάσουμε τώρα στα φοιτητικά χρόνια.

● **ΠΡΕΠΕΙ** να σας πω, λέει, ότι στο σχολείο είχα έναν καθηγητή των γαλλικών που διδάξε ένα έργο, το "Δον Ζουάν" του Μολιέρου. Ήμουν 16 χρόνων τότε κι' ήμουν απαίσια!

Ήταν πολύ οδυνηρό, θυμάμαι, γιατί όλοι γνώριζαν ποια είμαι και με παρακολουθούσαν από κοντά. Κι' είπα δε θα ξαναβγώ στη σκηνή και στράφηκα προς τις επιστήμες, τα μαθηματικά. Μπήκα στο Πανεπιστήμιο στον κλάδο της Βιολογίας! Κι' ακόμα μου αρέσει η βιολογία, η ιατρική. Ταυτόχρονα όμως άρχισα να παρακολουθώ μαθήματα σε Δραματική Ακαδημία και τόσο πολύ με τράβηξε που εγκατέλειψα το Πανεπιστήμιο.

ΠΡΕΠΕΙ να πω, παρεμπιπτόντως, ότι η μητέρα μου χάρηκε πολύ απ' αυτή την απόφαση. Ένωθα, ότι ήθελε να στηρίξει τα βήματα μου με πολλή όμως διακριτικότητα.

— **Λοιπόν, Ανν Μαρί, τι γίνεται μετά τις σπουδές σου; Ποια ήταν η πρώτη σου εμπειρία στη σκηνή;**

● **ΚΑΤ' ΑΡΧΗ** πρέπει να σας πω, ότι μπήκα στην Ακαδημία στα 19 μου χρόνια, η φοίτηση ήταν τριετής εγώ όμως τέλειωσα στον ενάμιση χρόνο. Δούλεψα πολύ σκληρά. Όταν

αγαπώ κάτι, το αγαπώ με πάθος. Τελειώνοντας λοιπόν είπα τι κάνω τώρα; Έπρεπε να εργασθώ. Στην κριτική επιτροπή, στις τελικές εξετάσεις, συμμετείχαν η Μαντλέν Ρενώ και ο Ζαν Λουί Μπαρώ και θυμάμαι, ότι είπαν στον καθηγητή μου, ότι είμαι πράγματι καλή. Έτσι πήγα στο Θέατρο Ντ' Ορσαί, όπου εργαζόταν και περίμενα το Ζαν Λουί Μπαρώ. Κι' όταν τον είδα, στάθηκα μπροστά του και του είπα είμαι η Ανν Μαρί Φιλίπ, είπες ότι είμαι καλή, να με προσλάβεις τώρα. Γέλασε και είπε, εντάξει, προσλαμβάνεσαι.

ΣΕ 15 μέρες ξεκίνησα με το έργο "Το μικρό σπίτι" με τη Μαντλέν Ρενώ κι' ήταν πολύ ωραία παράσταση. Εμφανίστηκα και στο Παρίσι μ' εκείνο το έργο και στη Λυών. Αυτή ήταν η πρώτη μου εμπειρία.

— **Και η συνέχεια; Πώς προχώρησες;**

● **ΣΤΗ** συνέχεια πήρα ρόλο στο Ρουί Μπλας του Βικτωρος Ουγκώ, που για μένα δεν ήταν τόσο καλός. Πήρα μέρος σε πολλά κλασικά έργα αλλά το ξέρω, ότι δεν είναι του τύπου μου. Είμαι πολύ πιο μοντέρνα. Θέλω να κάνω, πιο εύθιμα πράγματα.

— **Σαν τι για παράδειγμα;**

● **ΝΑ** το ερώτημα! Μου αρέσει λ.χ. ο Τένεσου Ουίλιαμς, που δεν είναι οπωσδήποτε εύθυμος συγγραφέας... Ξέρετε τι; Μου αρέσουν περισσότερο οι δημιουργίες των νέων συγγραφέων, έργα που δεν έχουν ανεβασθεί προηγουμένα. Μου αρέσει να δημιουργώ πράγματα... Κι' είναι γι' αυτό που μου αρέσουν η τηλεόραση και ο κινηματογράφος.

— **Πότε μετακινήθηκες από**

το θέατρο στην τηλεόραση και τον κινηματογράφο;

● **ΣΤΗ** Γαλλία οι ηθοποιοί εργάζονται ταυτόχρονα και στους τρεις αυτούς φορείς. Και στη Γαλλία σήμερα η τηλεόραση και ο κινηματογράφος προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες στον ηθοποιό να καταπιαστεί με πιο σύγχρονα θέματα. Και δε θάπρεπε νάναι έτσι! Κι' είναι, πρέπει να σας πω, αυτός ο λόγος που καθιέρωσα το "Βραβείο Ανν Φιλίπ", που θ' απονέμεται στο πρώτο θεατρικό έργο ενός νέου ή ακόμα και ηλικιωμένου συγγραφέα.

ΚΙ' ΕΞΗΓΕΙ: Στη Ραματουιέλ, στο νότο, όπου βρίσκεται το οικογενειακό μας σπίτι οργανώνεται από πέντε χρόνια τώρα με αρκετή επιτυχία το Θεατρικό Φεστιβάλ Ζεράρ Φιλίπ. Κι' η μητέρα μου ήταν πολύ ευτυχισμένη. Εκείνο όμως που ζητούσε η μητέρα μου απ' αυτό το Φεστιβάλ ήταν την πραγματική δημιουργία. Νέα έργα κάθε καινούργιο χρόνο. Έτσι τον Αύγουστο, που ήμουν στη Ραματουιέλ σκεφτόμουνα πολύ αυτά τα όνειρα της μητέρας μου και αποφάσισα, ότι το μόνο που μπορούσα να κάνω για να σμίξω τη μητέρα με τον πατέρα είναι να δημιουργήσω ένα Βραβείο, έτσι που να υπάρχει ένα έργο στο Φεστιβάλ που θάναι τιμημένο με Βραβείο Ανν Φιλίπ.

— **Το βραβείο θ' απονέμεται φυσικά στο θεατρικό συγγραφέα. Ποιο θέατρο όμως θα το ανεβάξει;**

● **ΔΕΝ** ξέρω ακόμα. Το βραβείο θ' απονέμεται στα τέλη του Γενάρη. Μέχρι τα μέσα του Δεκέμβρη δεχόμαστε υποψηφιότητες και μετά θάχουμε ενάμιση μήνα στη διάθεση μας για να τα διαβάσου-

με και να τα κρίνουμε. Και μετά θα πρέπει να βρούμε το σκηνοθέτη και τους ηθοποιούς που θα ζωντανέψουν το έργο. Κι' έχουμε μεγάλα ονόματα στην κριτική επιτροπή. Όλοι είπαν ναι στην έκκληση να συμμετάσχουν. Είναι εδώ λ.χ. ο Φιλίπ Νουαρέ, που είναι ένας μεγάλος ηθοποιός, εργάστηκε με τον πατέρα μου πλάι στο Ζαν Βιλάρ. Τώρα γυρίζει μονάχα ταινίες κι' είναι ένας από τους πιο φημισμένους Γάλλους ηθοποιούς.

Είναι ο Φρανσίς Μπερά, μεγάλος ηθοποιός, η Λιουντμίλα Μικαέλ, μεγάλη Γαλλίδα ηθοποιός, κυρίως του θεάτρου, ο Ρομπέν Ρενουτσι, ένας άλλος μεγάλος ηθοποιός, ο Ζαν Φρανσουά, δημοσιογράφος της "Νουβέλ Οπερβατέρ", ο Φρανσουά Ρεγκίς Μπασίντ, συγγραφέας που υπηρέτησε και σαν Πρεσβευτής στην Κοπεγχάγη και στη Βιέννη, ο άλλος συγγραφέας Κλωντ Ρουά, ο ηθοποιός Ζαν Κλωντ Μπριαλί, ο Ντανιέλ Ωτεβίλ, ο Πιερ Αρτίτι, ο Κριτικός Τζερόμ Γκαρσέν κι' εγώ.

ΣΤΗ συνέχεια η ερώτηση ήταν αν υπάρχουν καινούργια θεατρικά έργα με αξία κι' η Ανν Μαρί απάντησε αμέσως πως οπωσδήποτε υπάρχουν, θα πρέπει όμως να ενθαρρυνθούν οι θεατρικοί συγγραφείς.

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ, είπε, να υπάρχουν τα χρηματικά κίνητρα γιατί οι δραματουργοί θα πρέπει να ζήσουν από το έργο τους. Και στη Γαλλία είναι δύσκολα τα πράγματα σ' αυτό τον τομέα... Το δικό μας βραβείο, αν και δεν έχει αποφασιστεί ακόμη το ύψος του, θα είναι τριάντα χιλιάδες φράγκα, δηλαδή γύρω στις έξι χιλιάδες δολάρια. Και πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, ότι δεν πρόκειται για κρατικό βραβείο αλλά για ιδιωτικό κρατικό βραβείο που απονέμεται μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού!

ΡΩΤΑΜΕ αν η Ανν Φιλίπ είχε γράψει θέατρο, η απάντησή της είναι αρνητική.

συνέχεια στη σελ. 68

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Η Ανν Μαρί Φιλίπ, ο σύζυγός της Ζερόμ και τα τρία παιδιά στο σπίτι του Ρουβίλ. Μαζί τους ο Πανίκος Παιονίδης.

ΠΑΝΩ: Η Ανν Φιλίπ με τον Πανίκο Παιονίδη.

Μαρί, βγαίνουν μερικά πράγματα γύρω απ' αυτό το πολύ λεπτό θέμα.

Η **Ανν Φιλίπ** ήταν από μόνη της μια θαυμάσια αυτοτελής μορφή ανθρώπου των γραμμάτων. Τα μυθιστορήματα που ακολούθησαν, εκείνο το πρώτο για το **Ζεράρ**, δεν ήταν πολλά ήταν όμως όλα επαγγελματικά γραμμένα με μια βαθιά γνώση των πιο ανεπαίσθητων δονήσεων της ανθρώπινης ψυχής. Πολυτάξιδη, είχε φτάσει μέχρι την Κίνα κι' ύστερα καβάλα σ' ένα άλογο όργωσε μεγάλες εκτάσεις της απέραντης χώρας.

ΜΕ την **Ανν Φιλίπ** ξεκινούσαμε όλων των λογίων τις συζητήσεις και πρέπει να πω, ότι πολλά στραβά που γίνονταν στην Ανατολική Ευρώπη τάβλεπε και τάλεγε φωναχτά. Ήταν ένα πνεύμα βαθιά φιλελεύθερο και διψασμένο για καινούρια πράγματα. Για την Κύπρο ρωτούσε συνέχεια και κάθε φορά που συναντιόμασταν προγραμματίζαμε την επίσκεψη της στο νησί, που δυστυχώς δεν έγινε κατορθωτό να πραγματοποιηθεί. Πάντως στους προγραμματισμούς της βρίσκονταν και η Κύπρος.

ΣΤΗΝ Αθήνα όμως πήγε η **Ανν** και μάλιστα σαν φιλοξενούμενη του **Σεφέρη**. Εργαζόταν τότε στον εκδοτικό οί-

κο Γκαλιμάρ κι' ο Γάλλος μεταφραστής του Σεφέρη της είπε μια μέρα, ότι βρίσκεται στο Παρίσι για ιατρική εξέταση ένας μεγάλος Έλληνας ποιητής και οι γιατροί του λένε πως πρέπει να παρατείνει την παραμονή του. Θα μπορούσαν άραγε να τον βολέψουν κάτω; Κι' η **Ανν** φιλόξενη όπως ήταν πάντα, πρόσφερε το σπίτι της, στην καρδιά του Καρτιέ Λατέν, δυο βήματα από το θέατρο Οντεόν.

Ο **Σεφέρης** ένωσε μεγάλη υποχρέωση γι' αυτήν τη φιλοξενία και τον επόμενο χρόνο, το 71, προσκάλεσε την **Ανν Φιλίπ** να τον επισκεφθεί στην Αθήνα. Η **Ανν** πήγε κι' όταν την είδαμε, τον ίδιο εκείνο χρόνο, μας διηγόταν όχι μόνο για τις θαυμάσιες μέρες που πέρασε στην Αθήνα αλλά και για τις ατέλειωτες, πολύ ενδιαφέρουσες κουβέντες της με τον ποιητή.

ΚΑΘΟΝΤΟΥΣΑΝ, όπως μας έλεγε εκείνη, ώρες ολόκληρες και μιλούσαν επί όλων των θεμάτων. Κι' όλ' αυτά τα ηχογραφούσε η **Ανν** και μας έδειχνε με περηφάνια τις κασέτες. Μέσα στην ίδια εκείνη χρονιά, στις 27 Αυγούστου, η "Μοντ" δημοσίευσε ένα ολοσέλιδο άρθρο της **Ανν Φιλίπ** για το Σεφέρη κάτω από τον τίτλο "Δεν εί-

ναι εύκολο να είσαι ποιητής"....

ΤΑ παιδιά, την **Ανν Μαρί** και τον **Ολιθιέ**, παρακολουθούσαμε όλ' αυτά τα χρόνια να μεγαλώνουν, κι' όσο μεγάλωναν, τόσο έμοιαζαν στον πατέρα. Είχαν τη δική τους ζωή κι' η **Ανν Φιλίπ** τους πρόσφερε απεριόριστη ελευθερία σ' αυτό.

ΣΤΟ μεταξύ άρχισε και τ' όνομα της **Ανν Μαρί** να εμφανίζεται στις εφημερίδες. Ηθοποιός πια, απόφοιτη της Δραματικής Σχολής, έμπαινε δυναμικά στο θέατρο, δούλεψε και με τον Έλληνα σκηνοθέτη, τον Αντρέα Βουτινά. Και να τώρα, ύστερα από το θάνατο της μητέρας, είχαμε να συναντηθούμε, να γνωρίσουμε και το σύζυγο, γνωστό κριτικό **Ζερόμ Γκαρσίν** και τα παιδιά, τον Γκαμπριέλ, τη Ζιαν και τον Κλεμάν.

ΤΩΡΑ πια δεν είχαμε μπροστά μας μια παιδούλα αλλά μια ιστορική μητέρα και μια φτασμένη ηθοποιό με απόψεις πάνω σ' όλα τα ζητήματα. Περπατήσαμε στην αρχή κάτω στη μεγάλη πλαζ τυλιγμένοι στα παλτά κι' ύστερα πλάι στο τζάκι απλώσαμε ένα μακρύ διάλογο σε μαγνητοταινία. Πρόθυμα η **Ανν Μαρί** δέχτηκε να δημοσιευθεί στην Κύπρο. Εξ' άλλου υποσχέθηκε να υλοποιήσει τ' όνειρο της μητέρας - να επισκεφθεί σύντομα το νησί.

— **ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ να ξεκινήσω αναδρομικά τη συζήτηση ρωτώ την Ανν Μαρί αν και με ποιο τρόπο επηρέασε, αν επηρέασε, ο Ζεράρ Φιλίπ το δρόμο που πήρε στη ζωή της, το δρόμο δηλαδή του θεάτρου.**

● **ΠΡΩΤΑ** απ' όλα θα πρέπει να πω, τονίζει, ότι δε γνώρισα τον πατέρα μου. Ήμουνά πέντε χρόνων όταν είχε πεθάνει. Και στο σπίτι δε μιλούσαμε πολύ για τον πατέρα. Δεν υπήρχαν και φωτογραφίες του. Κι' αυτό γιατί έτσι το ήθελε η μητέρα μου. Ήθελε, πιστεύω, να γνωρίσουμε από μόνοι μας το ρόλο που είχε διαδραματίσει ο πατέρας στο γαλλικό θέατρο και

την κοινωνική ζωή. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το πόσο σημαντικό ήταν το κατάλαβα μόνο όταν άρχισα τις θεατρικές μου σπουδές.

Είχα αντιληφθεί τότε, σαν φοιτήτρια, το πόσο σημαντικός ήταν όχι απλώς σαν ηθοποιός αλλά και σαν άνθρωπος. Κυρίως σαν άνθρωπος!

Η ΜΗΤΕΡΑ μου όμως είχε μεγάλη επιρροή πάνω μου. Πρώτα απ' όλα ζούσαμε μαζί. Και μπορώ να πω τώρα, ότι ήταν μια σπουδαία μητέρα. Υπήρχαν συνεχώς συγκρούσεις μεταξύ μας. Είμασταν και οι δύο ισχυρές προσωπικότητες.

— **Γιατί οι συγκρούσεις, Ανν Μαρί, γύρω από ποια θέματα ήταν οι συγκρούσεις σας;**

● **ΓΥΡΩ** απ' όλα τα θέματα! Όταν ήμουνά 15 χρόνων λ.χ. ήμουνά τρομερά ταραγμένη και θλιμμένη γιατί είχε κρύψει όλες τις φωτογραφίες του πατέρα. Το ξέρετε ότι τώρα, που δεν υπάρχει πια, δεν γνωρίζουμε τίποτε γι' αυτές τις φωτογραφίες;

— **Ανν Μαρί, δε σας μίλησε πράγματι ποτέ η μητέρα για τον πατέρα; Και δεν φρόντισε ποτέ να το ερμηνεύσει;**

● **ΦΡΟΝΤΙΣΑ** αλλά δεν το κατόρθωσα. Είχε κτίσει ένα τείχος η μητέρα που δεν μπορούσα να το κατεδαφίσω. Θα της προκαλούσε μεγάλο πόνο.

— **Και μεις Ανν Μαρί με διάφορες ευκαιρίες δοκιμάσαμε να μάθουμε το γιατί αλλά μας έλεγε: "έτσι είναι καλύτερα".**

● **ΕΤΣΙ** ακριβώς έχουν τα πράγματα! Ήταν όμως μια μεγάλη μητέρα και δε θέλαμε να της προκαλέσουμε πόνο. Ήταν για εκείνην ο σύζυγος, ήταν μια άλλη πλευρά της ζωής της. Για μας δεν ήταν ο πατέρας, ήταν ένας μύθος... Ήταν μια πολύ σοβαρή γυναίκα, ξέρετε, ήταν μια διανοούμενη και δεν της ήταν εύκολο να είναι μητέρα... Εγώ με τα παιδιά μου είμαι διαφορετική. Μου αρέσει να τα αγγίζω, να τα φιλώ, ακόμη και να τα δαγκώνω! Εκείνη δεν συμπεριφερόταν μ' αυτό τον τρόπο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ann Μαρί Φιλίπ

συνέχεια από σελ. 66

Γενικά έγραφε αργά, ήταν πολύ απαιτητική έναντι του εαυτού της, έψαχνε πολύ για τις σωστές λέξεις. Χρησιμοποιούσε με πολλή φειδώ τις λέξεις ακόμη και στις σχέσεις της.

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ αυτό επαναφέρω τη συζήτηση σ' αυτό που ανέφερε, ότι στην τηλεόραση και τον κινηματογράφο είναι πιο ζωντανά τα πράγματα και εξηγεί, ότι πράγματι έτσι είναι και για τον επιπρόσθετο λόγο, ότι τα συμβόλαια στα ιδιωτικά θέατρα είναι συνήθως για ένα ή δύο χρόνια και είναι τρομερά πληκτικό, τονίζει, να υποδύσαι ένα ρόλο για έναν ολόκληρο χρόνο. Στα κρατικά θέατρα οι παραστάσεις ενός έργου είναι περίπου εξήντα κι' αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον οι σκηνοθέτες όμως εκεί χρησιμοποιούν συνήθως κλειστά κυκλώματα ηθοποιών κι' είναι δύσκολο να βρει εκεί θέση ένας νέος ηθοποιός.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ τώρα στη γαλλική τηλεόραση υπάρχουν πολλές δυνατότητες και μου αρέσουν πολύ εκεί τα γυρίσματα. Μέσα σ' ένα μήνα, έξι ή οκτώ βδομάδες ανακαλύπτεις εκεί μια καινούργια οικογένεια. Και μετά όλα τελειώνουν. Και μαζί τελειώνουν όλα όσα φοβόταν ο ηθοποιός. Όλα βρίσκονται σ' ένα κουτί. Τίποτα δεν μπορείς να κάνεις.

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ κάθε νύχτα μπορείς να τροποποιείς, να βελτιώνεις το ρόλο σου, κι' αυτό δε μ' αρέσει. Μου αρέσει η στιγμιαία απεικόνιση μιας αλήθειας. Κι' αν δεν είναι καλή δε με νοιάζει.

ΜΑΣ ΑΝΑΦΕΡΕΙ εδώ ονόματα σκηνοθετών της τηλεόρασης με τους οποίους συνεργάστηκε και της άρεσε η συνεργασία αυτή. Συνολικά γύρισε ως τώρα 25 περίπου ταινίες στην τηλεόραση και τον κινηματογράφο.

ΒΛΕΠΕΤΕ, τονίζει, είναι και τα τρία παιδιά μου, που τάθελα πολύ και τώρα νομίζω μεγάλωσαν κάπως, μπορώ να επιδοθώ με μεγαλύτερο

ζήλο στην καλλιτεχνική μου σταδιοδρομία.

ΠΕΡΥΣΙ το χειμώνα πήγα στην Ιταλία και γύρισα μια ταινία με τη Σοφία Λώρεν σε σκηνοθεσία της Λίνα Βερντιούλερ κι' έμεινα στη Ρώμη και στα νότια της χώρας για τρισήμισι μήνες. Τα παιδιά γνώριζαν πως θ' απουσίαζα και το δέχτηκαν. Συνήθως απουσιάζω για ένα μήνα ολόκληρο σε γυρίσματα κι' ύστερα είμαι συνέχεια μαζί τους για κάμποσες βδομάδες. Έχουν όμως κι' έναν πολύ καλό πατέρα.

ΠΕΡΝΟΥΜΕ τώρα σε γενικότερα θέματα για την κουλτούρα στη Γαλλία, για την ποιότητα των καλλιτεχνικών αξιών που δημιουργούνται στη Γαλλία, για το τι προβάλλει η Γαλλία, πολιτιστικά προς τα έξω.

— **Η Ann Μαρί ξεκινά από το τέλος.**

● **ΤΟ** θέμα της γλώσσας, λέει, είναι τόσο σημαντικό. Η αγγλική γλώσσα καταδυναστεύει τα πάντα. Το ξέρετε, ότι στην Αμερική δε θέλουν να δουν ταινία με υποτίτλους. Δεν θέλουν να δουν γαλλική ταινία στη γλώσσα τους. Γι' αυτό και οι γαλλικές ταινίες δυσκολεύονται πολύ ... Υπάρχει κάτι σαν τείχος που ορθώνεται αντίκρου μας. Ένα βιβλίο μπορεί να μεταφραστεί. Κάθεται ένας μεταφραστής ένα - δύο χρόνια και πετυχαίνει μια καλή μετάφραση σεβόμενος το πνεύμα του συγγραφέα. Μια ταινία όμως; Εμείς είμαστε τόσο πολύ Γάλλοι στις εκφράσεις μας! Το πιο σημαντικό πράγμα στις ταινίες μας είναι το γαλλικό πνεύμα. Κοιτάξετε λ.χ. τις ταινίες του Ρενέ Κλαιρ, του Φρανσουά Τρυφώ είναι τόσο γαλλικές με τον ίδιο τρόπο που οι ται-

νίες του Γούντυ Άλεν είναι τόσο αμερικανοεβραϊκές. Και μας αρέσουν οι ταινίες του. Και οι Αμερικανοί όμως θα πρέπει να καταλάβουν, ότι υπάρχουν και μη αμερικανικές ταινίες που είναι καλές.

ΕΔΩ γίνεται αναφορά στον κατακλιισμό της γαλλικής αγοράς, από τις αμερικανικές ταινίες κινηματογράφου και τηλεόρασης, για τον οποίο μίλησε και ο Υπουργός Πολιτισμού της Γαλλίας Ζαγκ Λαγκ. Η Ann Μαρί τονίζει σε σχέση μ' αυτό, ότι είναι και οικονομικοί λόγοι που υποβοηθούν αυτό τον κατακλιισμό που φέρνει μαζί του και πολλά υποπροϊόντα της τέχνης. Οι αμερικανικές ταινίες είναι τόσο φτηνές!

— **Πώς μπορεί ν' αναχαιτιστεί αυτή η εισβολή;**

● **ΠΡΩΤ'** απ' όλα μέσω του νόμου. Να υπάρξει λ.χ. μια πρόνοια, που να λέει ότι τόσο τοις εκατόν των ταινιών στην τηλεόραση θα πρέπει να είναι γαλλικές. Πρέπει να υπάρξει λοιπόν μια προστασία της εθνικής κουλτούρας.

Η ΕΥΡΩΠΗ επίσης είναι μια απάντηση σ' αυτή την αμερικανική "εισβολή". Κι' εδώ όμως χρειάζεται η λήψη κάποιων μέτρων, που να υποβοηθήσουν τη συνεργασία και το συντονισμό των ευρωπαϊκών χωρών. Τώρα στη Γαλλία ξεσηκώνεται ένα ολόκληρο κίνημα, που στοχεύει στην προστασία της γαλλικής τηλεόρασης.

Ο ΚΟΣΜΟΣ πια δεν πηγαίνει στο θέατρο, παρακολουθεί τηλεόραση κι' έχουμε έξι κανάλια.

Το όλο πρόβλημα, όμως, τονίζει η Ann Μαρί είναι και οικονομικό. Τα κόστη στη Γαλλία είναι πολύ ψηλά σε σύγκριση με άλλες Ευρωπαϊ-

κές χώρες, την Ιταλία λ.χ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ Γάλλοι κινηματογραφιστές πηγαίνουν στην Ουγγαρία για τα γυρίσματα τους, το τοπίο είναι ωραίο και τα έξοδα λιγότερα. Έτσι μπαίνει μπροστά ένα είδος συμπαγωγής με άλλες χώρες. Η τηλεοπτική εταιρία με την οποία εργάστηκα πέρσει έφτιαξε στούντιο στην Πράγα.

ΤΕΛΙΚΑ ζητούμε από την Ann Μαρί ν' απευθύνει ένα μήνυμα προς την Κύπρο.

— Πρώτα απ' όλα θάθελα να πω πως πολύ θα τόθελα ναρθώ στην Κύπρο. Όχι για ανάπαυση. Για δουλειά. Ναρθώ για να δουλέψω. Πιθανό για το γύρισμα κάποιων ταινιών. Δεν ξέρω τη χώρα σας αλλά υποθέτω πως θάναι υπέροχο το τοπίο της για ταινίες. Πιθανόν όχι οι τουριστικές της περιοχές αλλά οι αυθεντικά, κυπριακοί χώροι, τα μικρά χωριά ... Να δω τους ανθρώπους μέσα στη δουλειά τους, πώς φτιάχνουν το ψωμί τους. ... Υπάρχει πάντα μια αιτία γιατί ένας λαός τρώει το ένα είδος τυρί κι' όχι το άλλο ...

ΠΗΡΑΜΕ το τελευταίο τράινο για το Παρίσι. Μου είχα πάρει ένα από τα βιβλία της Ann Φιλίπ, το "Περιμένοντας την αυγή", το άνοιξα και ξαναβυθίστηκα στις σελίδες του. Το βιβλίο είχε γραφτεί το 1968, τέσσερα χρόνια μετά το "Όσο κρατάει ένας στεναγμός", όταν η Ann Μαρί ήταν στη λεπτή εφηβική ηλικία για την οποία μας μίλησε η ίδια, στην ηλικία των ερωτημάτων, των συγκρούσεων και της μοναξιάς. Από τη δική της πλευρά η μητέρα, η τόσο απρόσιτη, αφιέρωνε ένα ολόκληρο βιβλίο στις σχέσεις της με την κόρη.

ΣΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ η Ann Φιλίπ με μια ανοιχτή μαύρη ομπρέλα κοιτάζει μελαγχολική και στοχαστική μπροστά και πλάι της μια παιδούλα, με κοντά ξανθά μαλιά. Τώρα η παιδούλα αυτή, η Ann Μαρί Φιλίπ, έχει τα δικά της παιδιά και μια δική της θέση στη γαλλική κουλτούρα!